

peruško bogdanić

studio
galerije
forum
zagreb 1981.

**guido
quien**

Priproste tvorevine Peruška Bogdanića posjeduju osobine kipa. U svojoj nezgrapnosti imaju vrlo čvrstu statiku, težište razložne ravnoteže masa, gustu jezgru svoje šture razvedenosti. Osvojenu prostornost, koja proizlazi iz usredotočenosti na isključivo oblikovnu problematiku. K tome, tu je osjećaj dodira. Kod tih djela koja se mogu pribrojiti takozvanoj siromašnoj umjetnosti možemo govoriti i o primjereno pojednostavnjenom suprotstavljanju zatvorene i razvedene površine, odnosno svedenog i razigranog obrisa. Sve dano jedna-

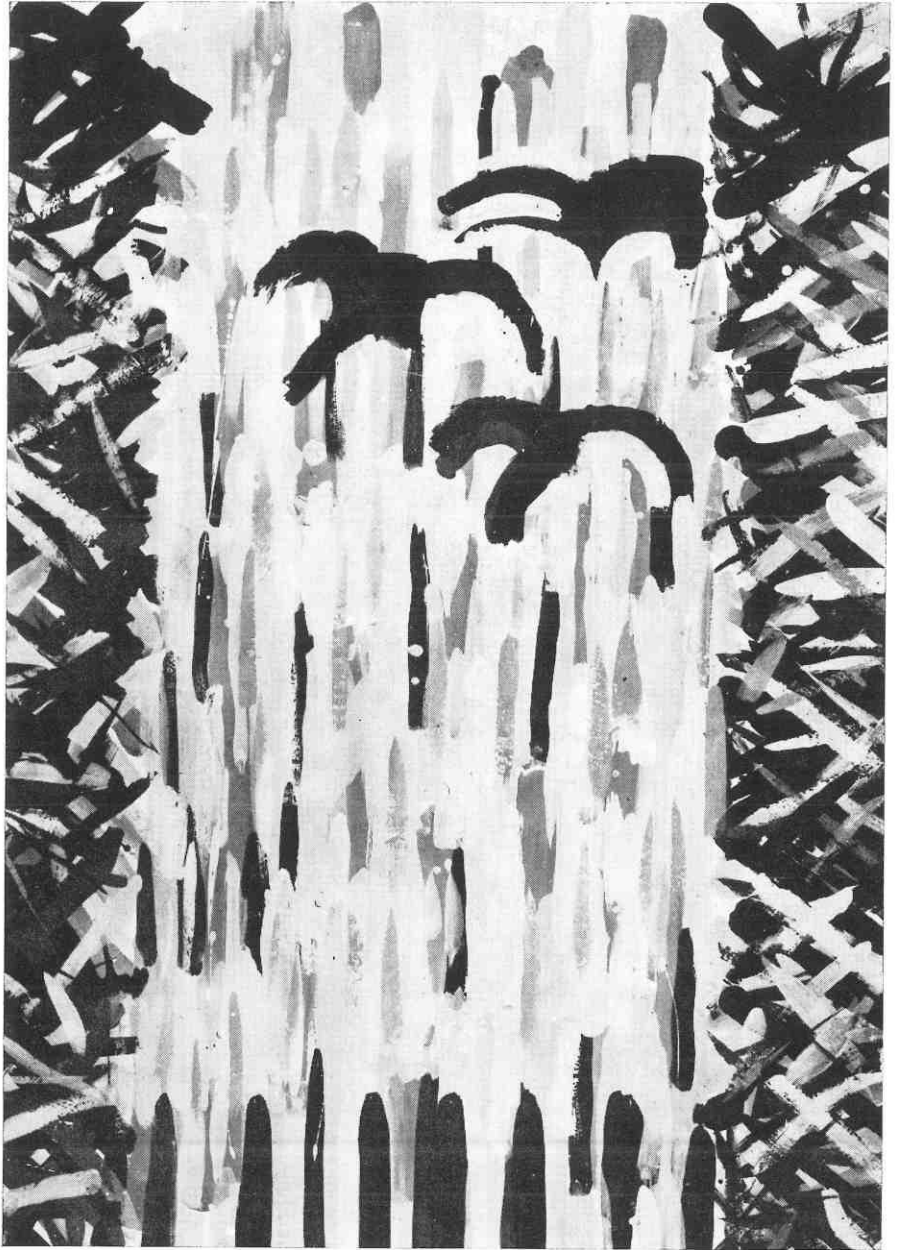
kom mjerom u minimalnim naznakama kakvoće ali zato jasno, kao na krhkom rubu počela.

Ti su kipovi izvan domašaja svake ikonike. Također izvan povijesnih odrednica. Čine se kao da su sami za sebe. Ipak, eto, možemo ih čitati. Posljedak su vrlo određenog htijenja. U svojoj ogoljelosti, ili upravo zbog nje, ti oblici pružaju mogućnost referenci. Premda oljušteno do isključivo kiparskih zakonomjernosti, značenje im se ne iscrpljuje očitovanjem oblikovnih osobina. To su djela koja uključuju

istaknut stav. Bezazlen izgled ovdje je oblik zatomljenosti. Prvotna oblikovnost u ovom slučaju otvara niz pretpostavki. Stoga je ujedno utočište i krepko polazište. Pred nama je dakle iskaz slojevitih značenja, u središtu kojega stoji odnos prema kiparenju. Štoviše, zahtjev za neposrednim oblikovanjem. »Siromaštvo« služi gotovo kao zorna demonstracija osnovnih oblikovnih zakonitosti, kao čin volje sebi dovoljnog jezika. I tako, razgrćući zbijeno, utvrđujemo: Općenito uzevši Peruško Bogdanić moderan je kipar. Kako? Recimo uvrnut je. Njegov način, premda ponajmanje opisan, premda u izrazitom dosluhu s prostorom, uključuje odnose pojmovnog značaja. Neobično opora jednostavnost znači otpor znanj gestii.

Novo nastaje slijedom samosvojne razločnosti, no nikako bez udjela zatečenog. Kao otklon od uvriježenog, zatječe ustaljeno poimanje. Stoga se ispravimo. Kipovi Peruška Bogdanića ipak su povijesno određeni. Ako nisu nosioci očitih povijesnih odrednica, posljedak su dijalektičkog pomaka. Imaju svoju postojanost u svom neherojskom izgledu. Ne žele biti važni, ne žele biti lijepi, ni vješto izvedeni, još manje nešto što se podrazumijeva. Kažu zato jer nisu brbljavi. Ti pojednostavnjeni oblici bremeniti su odricanjem.

Suprotiva Peruška Bogdanića nije borbene vrste. Nosi obilježje određene osjetilnosti, što također pripada cjelovitosti tih djela. Osim u poetičkim osobinama, prvenstveno u svojevrstnoj prisnosti, dojamu nezaštićene mekote, poetski prizvuk nalazimo i u nečem marginalnom, ali ipak prisutnom. Kipar je osjetio potrebu da svoje oblikovno pročišćene radove imenuje, i to nazivima kakav je na primjer »Volumen vjetra«. Stoga reduciranost ostvarenja ne krije ni ovakve tragove složenog slijeda nastajanja.

vatroslav
kuliš

studio galerije forum

ive šimat banov

Odmah recimo: čudi nas zrelost toga mladog slikara. Prije svega zrelost graditeljske kolorističke misli. Ni manje ni više, dakle, ustanovljuje analizu strukture koja svjedoči o određenom ne malom kvantumu iskustva. Ali — kojeg? I gdje stečenog? Odgovor je ujedno i ključ pravilnog odnosa spram ovog djela.